

ОНЛАЙН ПЕТИЦИЯ ЗА "ЕВРО" ВМЕСТО "ЕУРО". ЕКИПЪТ НА НИКОЛАЙ ВАСИЛЕВ НЕ Е НАПРЕДНАЛ В ПРЕГОВОРИТЕ ЗА ИЗПИСВАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКАТА ВАЛУТА НА КИРИЛИЦА

Публикуван на: 08-07-2007

Източник: [Портал Европа](#)

На сайта "bgpetition" вече са събрани 2 753 подписа. Петицията е лансирана в края на март от трима филолози: Елена Стоянова, Веселина Петкова, Марина Гаристова.

Мотивите на организаторите са, че в хода на преговорите, проведени във връзка с изписването на наименованието на кирилица върху европейската парична единица, до настоящия момент не бе постигнато съгласие, удовлетворяващо и двете преговарящи страни, а именно Европейската централна банка (ЕЦБ) и българските експерти, представлявани от министъра на държавната администрация Николай Василев.

[Който желае да се подпише за запазване на думата "ЕВРО" на български би могъл да подкрепи онлайн петицията ТУК.](#)

Портал ЕВРОПА запознава своите читатели с филологическите аргументи на инициаторите на подписката:

Официалното становище на Института за български език към БАН, както и на Икономическия институт към БАН, според което формата "ЕУРО" е неприемлива за название на единната европейска валута на кирилица, не бе взето под внимание от страна на представителите на ЕЦБ, натоварени с решаването на този проблем. Поради тази причина чрез настоящата петиция целим да привлечем вниманието на българската общественост, като се обръщаме най-вече към всички защитници на духовността, словото, както и към всички, които биха могли да вземат отношение по въпроса от гледна точка на неговия икономически, финансов и политически аспект. Водени сме от светлото убеждение, че чрез подписите си, българската общественост ще защити славянската писменост и българската национална идентичност, като отхвърли опита за внедряване в речта ни на дума, чийто фонетичен състав противоречи на законите на българския език, и следователно не може да бъде успешно възприета от носителите на този език, и по този начин се предотврати последващото объркване у гражданите на Р България при едно евентуално налагане на словоформата "ЕУРО".

Петицията ще бъде изпратена до представителите на ЕЦБ, до Съвета на ЕС и до председателя на

ОНЛАЙН ПЕТИЦИЯ ЗА "ЕВРО" ВМЕСТО "ЕУРО". ЕКИПЪТ НА НИКОЛАЙ ВАСИЛЕВ НЕ Е НАПРЕДНАЛ В ПРЕГОВОРИТЕ ЗА ИЗПИСВАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКАТА ВАЛУТА НА КИРИЛИЦА

Европейския парламент.

Силно вярваме, че в резултат на острото противопоставяне от страна на българската общественост, ЕЦБ ще се съобрази с лингвистичните закони на славянските езици, и в частност на българския, към която група той принадлежи, и няма да пренебрегне ролята на тези закони, които стоят в основата на формирането на словоформи.

Редно е да припомним, че от езикова гледна точка, в основата на изграждането на фонетичната система на даден език, освен културните, социални и исторически традиции, са залегнали също така и някои фактори от физиологично естество, т.е. способността за учленяване на даден звук е следствие от спецификите на изградената от векове настройка на говорния апарат на носителите на този език. Звукосъчетанието [eу] в началословието противоречи на фонетичната система на много от индоевропейските езици, в това число и на българския. Дума, с позиционирано в началословието звукосъчетание като [eу] е толкова нетипична за българите, колкото е нетипично, например, произнасянето на звук [x] от страна на французите. В български език, в началото на думата, гласната «е» не се съчетава с гласната «у», както и с никоя друга гласна. (В.ж. "Граматика на съвременния български език", том 1 "Фонетика", Издателство на БАН, 1982 г.) По тази причина, дума, започваща с «еу-», е напълно неприемлива за българския език, и поради неестественото си за българина звучене и трудността в изговарянето му, е абсолютно недопустимо подобно звукосъчетание да фигурира в наименованието на валутата, която ще ползват гражданите на Р България.

Поради несвойствената съчетаемост между гласните «е» и «у» в началословието, всички чуждици и заемки, притежаващи префикс «eu-» (най-често от древногръцкото «ευ-», преминало в латински като «eu-»), първоначално навлезли макар и буквално в български език, с течение на времето се видоизменят и се възприемат, изписват и произнасят съответно като думи, започващи с «ев-» ([ев]). Единствените три думи, които правят изключение и присъстват и до днес във варианти, започващи с «еу-», са думите «еуфория», «еуфония», при които поради съседния звук «ф» е била невъзможна промяната на «у» във «в», и думата «еуглена», която не се е изменила, защото представлява специфичен термин, който не намира широко разпространение в ежедневната реч, за разлика от единната валута.

Според правилата на българския правопис, в никой случай буквосъчетанието «еу» не би могло да бъде прочетено по различен от [eу] начин, тъй като езикът ни е фонетичен, следователно не би било осъществимо създаването на паралелна, дублетна форма на вече възприетата по естествен път, в съгласие с нормите на езика словоформа «евро», която също така се асоциира с митологичното име и, разбира се, с топонима «Европа» и всички негови производни.

Звукосъчетанието [eу] в български не представлява дифтонг, а се възприема и изговаря като два отделни звука, откъдето произлиза обстоятелството, че дума като «еуро» притежава двойно ударение, но тъй като е невъзможно наличието на двойно ударение при думи с един корен, думата «еуро» следва да се произнесе и би се схванала като «е уро», т.е. като две отделни думи със самостоятелни ударения.

Езикът е система със своя структура, в която елементите си взаимодействат по свои закони. Не е възможно откъсването на някой елемент; това би нарушило целостта на езика като система.

ОНЛАЙН ПЕТИЦИЯ ЗА "ЕВРО" ВМЕСТО "ЕУРО". ЕКИПЪТ НА НИКОЛАЙ ВАСИЛЕВ НЕ Е НАПРЕДНАЛ В ПРЕГОВОРИТЕ ЗА ИЗПИСВАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКАТА ВАЛУТА НА КИРИЛИЦА

Приобщаваме се към гледището, че трябва да бъде спазен предложението от ЕЦБ принцип на транслитерацията за постигане на максимално единно изписване на думата «euro». Но както обяснихме по-горе, транслитерирането на «euro» като «еуро» е негодно и неадекватно, защото би останало безрезултатно.

С възприемането от страна на ЕЦБ на вече установената форма «ЕВРО», считаме, че ще улесним и всички народи, които в бъдеще ще се присъединят към ЕС, и които ползват кирилица.

Поради неубедителността на изложените от ЕЦБ финансови мотиви за належаща подмяна на буквата «в» с буквата «у» в наименованието на паричната единица, изразяваме подозрение, че ЕЦБ крие тайни намерения изобщо да спести надписа на кирилица, и да се опита да замени кирилското наименование с гръцкото, т.е. с «ΕΥΡΩ», което би било акт на крайно неуважение и на незачитане на нашата писменост, на нашата култура и на нашия език, който, само да припомним, славно извоюва своето място в европейското културно наследство и още през IX век става един от официалните богослужбни езици, наред с гръцки и латински, и благодарение на който се разпространява християнската култура на голяма част от европейския континент и извън него.

Поради присъствието на чужда, както за латиницата, така и за кирилицата буква върху паричната единица - гръцката омега (Ω) - съпоставено с отказа на ЕЦБ да приеме кирилското название «ЕВРО», в съзнанието на обикновения български гражданин, бъдещ потребител на тази валута, би се породила асоциация с трудностите, които кирилицата е изпитала през IX век за своето утвърждаване, при сблъсъка си с учението за триезичието.

Какъвто и нов свят да бъде създаден, бъдеще без минало не може да съществува, развитието на всяко общество, народ и индивид се обуславя от положената в основата културна идентичност, съградена в продължение на столетия.

Ще си позволим да цитираме бащата на културологията Лесли Уайт, според когото «Без членоразделна реч, ние не бихме имали човешка социална организация... Без символна комуникация, ние не бихме имали култура. В словото бе началото на културата, но също така и нейното съхраняване и развитие.»

Езикът е изразно средство, далеч не е само средство за общуване. Езикът е преди всичко израз на духовността и на културната идентичност на носителите му. И всяко посегателство върху него означава посегателство именно върху духовността и културната идентичност. Или както казва великият езиковед Фердинанд дьо Сосюр «Езикът като социален факт може да бъде сравнен с нравите и обичаите (конституция, право, морал...) Езикът е средство, оръдие, което е предназначено за постоянно и незабавно достигане на съответния резултат - взаиморазбирането.»

Езикът е динамично явление, променя се и се развива в съответствие с нуждите и зрелостта на носителите му, но по свои вътрешни закони, с които не може да се направи компромис, а не чрез външна, изкуствена намеса. Или отново ще припомним думите на Сосюр, че «Езикът представлява традиция, която непрекъснато се променя, но която времето и говорещите субекти не са в състояние сами да разрушат... Още веднъж трябва да се подчертае абсолютната невъзможност не само за някакво прекъсване, но и какъвто и да е неочакван скок в непрестанната езикова традиция, която продължава от деня, в който човечеството е проговорило.»

ОНЛАЙН ПЕТИЦИЯ ЗА "ЕВРО" ВМЕСТО "ЕУРО". ЕКИПЪТ НА НИКОЛАЙ ВАСИЛЕВ НЕ Е НАПРЕДНАЛ В ПРЕГОВОРИТЕ ЗА ИЗПИСВАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКАТА ВАЛУТА НА КИРИЛИЦА

В своето многообразие, Европейската общност може само да се гордее с присъствието на азбука като кирилицата, утвърдена със столетия и напътствала като светило поколения хора и народи, дори и през най-тежките исторически периоди. Дори и по време на османското владичество, кирилицата не е била заличена, а е била извор на духовна храна и чрез плодовете ѝ се е съхранила българщината.

Едно евентуално налагане на форма като «ΕΥΡΩ», дори и с известни модификации в графичния ѝ израз, както и създаването на форма като «ЕУРО», се схваща като посегателство върху нашата азбука, нашия език и означава грубо нарушаване на нашата национална културна идентичност, и никой аргумент, изложен до момента от страна на ЕЦБ, не може да обори този факт. Така че в условията на равноправно членство, това се възприема от българската общественост единствено като дискриминативна проява относно правото на българските граждани да използват своя роден език и своята азбука в рамките на общността. Както се обосновахме по-горе, словоформата «ЕУРО» е невъзможна за български език, т.е. тя не е на български, следователно въвеждането ѝ би довело и до друг юридически парадокс, тъй като би влязло в противоречие с Конституцията на Р България, според която официалният език в републиката е българският.

Препоръчваме на Европейската централна банка да вземе под внимание гореизложените аргументи, и да не пренебрегне спецификите на българския език, съответно и неговите носители.

Убедени сме, че Европейската централна банка ще се вслуша в доводите както на учените, така и на българската общественост, и ще запази утвърдената вече словоформа «ЕВРО», в името на отстояването на демократичните ценности.

Или както св. Климент Охридски казва в похвалата за св.св. Кирил и Методий: «Подкрепете нашите сърца, за да следваме достойно вашите стъпки!»